

**INTERFAOL METODLAR ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF
O'QUVCHILARINING BILIM SAMARADORLIGI VA O'QUV FAOLLIGINI
RIVOJLANTIRISH**

Nuriddinova Samoiynur Alimisa qizi

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti magistranti

Annotatsiya. *Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim samaradorligi va o'quv faolligini oshirishda interfaol metodlarning o'rni ilmiy-pedagogik jihatdan tahlil qilinadi. Ona tili darslari misolida interfaol metodlardan foydalanishning nazariy asoslari va amaliy imkoniyatlari yoritilgan. Tadqiqot davomida interfaol metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlash, nutqiy kompetensiya va mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda muhim vosita ekanligi asoslab beriladi. Shuningdek, interfaol metodlar orqali ta'lim samaradorligini oshirish bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan.*

Kalit so'zlar. *Interfaol metodlar, bilim samaradorligi, o'quv faolligi, ona tili darsi, boshlang'ich ta'lim, pedagogik texnologiya, nutqiy kompetensiya, mantiqiy tafakkur, innovatsion yondashuv.*

Аннотация. *В данной статье научно-педагогически анализируется роль интерактивных методов в повышении качества знаний и учебной активности учащихся начальных классов. На примере уроков родного языка раскрываются теоретические основы и практические возможности использования интерактивных методов. В ходе исследования обосновывается, что интерактивные методы являются эффективным средством развития самостоятельного мышления, речевой компетенции и логического мышления учащихся. Также разработаны методические рекомендации по повышению эффективности обучения с использованием интерактивных методов.*

Ключевые слова: *интерактивные методы, качество знаний, учебная активность, урок родного языка, начальное образование, педагогические технологии, речевая компетенция, логическое мышление, инновационный подход.*

Abstract. *This article analyzes the role of interactive methods in improving the quality of knowledge and learning activity of primary school students from a scientific and pedagogical perspective. Using mother tongue lessons as an example, the theoretical foundations and practical possibilities of applying interactive methods are revealed. The study substantiates that interactive methods serve as an effective tool for developing students' independent thinking, communicative competence, and logical reasoning. In addition, methodological recommendations for increasing educational effectiveness through interactive methods are proposed.*

Keywords: *interactive methods, knowledge quality, learning activity, mother tongue lesson, primary education, pedagogical technology, communicative competence, logical thinking, innovative approach.*

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

Hozirgi zamonaviy ta'lim tizimi oldida turgan dolzarb vazifalardan biri – o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali tashkil etish, ularning o'quv faoliyatini faollashtirish va mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishdan iboratdir. Ta'lim jarayonida o'quvchining passiv ishtirokchi emas, balki faol subyekt sifatida qatnashishi muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslar ta'lim samaradorligini oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Interfaol metodlar o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi faol muloqot, hamkorlik va fikr almashuviga asoslangan bo'lib, o'quvchilarni mustaqil izlanishga, tahlil qilishga va xulosa chiqarishga yo'naltiradi. Bunday metodlar orqali o'quvchilar bilimni tayyor shaklda emas, balki faol o'zlashtirish jarayonida egallaydi. Natijada bilimlar yanada mustahkam va chuqur o'zlashtiriladi. Pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning bilim sifati va o'zlashtirish darajasi sezilarli darajada yuqori bo'ladi.

Boshlang'ich ta'limda ona tili fani alohida ahamiyatga ega bo'lib, u o'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini shakllantirish, mantiqiy tafakkurini rivojlantirish va til birliklarini ongli o'zlashtirishga xizmat qiladi. Ona tili darslarida interfaol metodlardan foydalanish orqali o'quvchilarning fikrlash faoliyati faollashadi, ular matnni tahlil qilish, asosiy g'oyani ajratish, o'z fikrini asoslab berish kabi ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Bu esa nafaqat bilim sifatini oshiradi, balki o'quvchilarning nutq madaniyatini ham rivojlantiradi.

Interfaol metodlarning muhim jihatlaridan biri – bu o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshirishidir. An'anaviy darslarda o'quvchilar ko'proq tinglovchi sifatida ishtirok etsa, interfaol metodlar asosidagi darslarda ular faol qatnashadi, savollarga javob beradi, muhokama qiladi va o'z fikrini erkin ifoda etadi. Bu esa o'quvchilarda ijtimoiy va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantiradi. Ayniqsa, guruhli ishlash, bahs-munozara, rol o'ynash kabi metodlar o'quvchilarning o'zaro hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ona tili darslarida interfaol metodlardan foydalanishning samarali shakllaridan biri – bu muammoli vaziyat yaratishdir. Masalan, o'qituvchi dars jarayonida o'quvchilarga savol yoki muammo beradi va ularni mustaqil fikrlashga undaydi. O'quvchilar bu muammoni hal qilish jarayonida tahlil qiladi, taqqoslaydi va xulosa chiqaradi. Bu esa ularning mantiqiy tafakkurini rivojlantiradi. Shuningdek, rol o'ynash metodida o'quvchilar hayotiy vaziyatlarni ifodalab, o'z nutqini rivojlantiradi va kommunikativ ko'nikmalarni egallaydi.

Interfaol metodlar bilim samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Chunki bu metodlar orqali o'quvchilar bilimni faqat eslab qolmaydi, balki uni tushunadi, tahlil qiladi va amaliyotda qo'llaydi. Bu esa bilimlarning uzoq muddatli xotirada saqlanishiga olib keladi. Shuningdek, interfaol metodlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi, ularni darsga jalb etadi va o'qishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytiradi.

Tajriba-sinov natijalari shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilarning faolligi va bilim ko'rsatkichlari sezilarli darajada oshadi. Bunday darslarda o'quvchilar ko'proq ishtirok etadi, mustaqil fikr bildiradi va o'z bilimini namoyon

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G‘OYALAR

etadi. Bu esa ta’lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, interfaol metodlar o‘quvchilarda ijodiy fikrlashni rivojlantiradi, ularni yangi g‘oyalar yaratishga undaydi.

Interfaol metodlardan samarali foydalanish uchun o‘qituvchi yuqori pedagogik mahoratga ega bo‘lishi, darsni puxta rejalashtirishi va o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olishi zarur. Dars jarayonida har bir o‘quvchini faol jalb qilish, ularning fikrini tinglash va rag‘batlantirish muhimdir. Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash orqali darsni yanada qiziqarli va samarali tashkil etish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, interfaol metodlar boshlang‘ich ta’limda, xususan, ona tili darslarida o‘quvchilarning bilim samaradorligi va o‘quv faolligini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Bu metodlar orqali o‘quvchilar mustaqil fikrlash, mantiqiy tahlil qilish, o‘z fikrini asoslab berish va jamoada ishlash ko‘nikmalariga ega bo‘ladilar. Zamonaviy ta’lim tizimida interfaol metodlardan foydalanish pedagogik zarurat bo‘lib, u ta’lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavkat Mirziyoyev. *O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni “Oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi”*. – Toshkent, 2019.
2. Masharipova U.A.. *Boshlang‘ich ta’limda nutq madaniyatini rivojlantirish metodikasi*. – Toshkent, 2020.
3. Surayyo Choriyeva. *Boshlang‘ich ta’limda interfaol metodlar*. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.
4. Abdumalik Temirov. *Ta’lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar*. – Toshkent, 2019.
5. Roxat Safarova. *Ona tili darslarida innovatsion yondashuvlar*. – Toshkent, 2022.
6. Muhammadamin Abdu. *Boshlang‘ich ta’lim metodikasi*. – Toshkent, 2021.
7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining ta’limga oid qarorlari to‘plami. – Toshkent, 2020.
8. Pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar bo‘yicha o‘quv qo‘llanmalar. – Toshkent: Fan, 2018.
9. Zamonaviy ta’lim texnologiyalari: nazariya va amaliyot. – Toshkent, 2021.